

PLANLAMA ve TASARIM YARIŞMALARINI ÜZERİNE

Dr. Oktan Nalbantođlu¹

¹Bilkent Üniversitesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarisi Bölümü, ON Tasarım Kentsel Tasarım
oktan@bilkent.edu.tr, oktan@ontasarim.com.tr

"Tasarım dediğimiz olgu, tasarımı yapılacak "yer ve durumla" ilk karşılaşmada sizi özđürleřtiren, ilk temasta sizi derinliklerinde ürküten ve her defasında "o yerin" yarattığı artikülasyonu duymak için verilen çabadır bana göre..."

ON Tasarım olarak çok disiplinli bir ofisiz ve bünyemizde peyzaj mimarlığı lisansı ağırlıklı olarak kentsel tasarımcılar, mimar, şehir plancısı ve grafik ve endüstri ürünleri tasarımcıları ile çalışıyor ve çok sesli olmaya önem veriyoruz. Temelde kentsel tasarım ve peyzaj tasarımı ağırlıklı çalışıyoruz. Özellikle kamusal alanlar üzerine çalışmaktan keyif aldığımızı söyleyebilirim. Kent adına bir şeyler söyleyebilmek, özellikle kamusal alanlarla ilgili sözümüzün olması bizi oldukça heyecandırıyor. ON Tasarım'ın bir başka heyecanı da yarışmalar. ON Tasarım kuruluş serüveni 12 yıllık bir süreç ve bu süreçte yarışmalar her zaman çalışma arkadaşlarımız ve benim tutkumuz oldu.

Yarışmaları önemsiyoruz, çünkü bu süreç meslek insanının ve mesleğin gelişimini tetikliyor, zinde tutuyor. Hem ortak üretim mekanizmalarının çalıştırılabilmesi açısından hem de ekip olarak çalışma ruhunu yakalamak adına önemli paylaşım aracı oluyor. O an herkes eşitleniyor ve tasarımın ana karakterinin ortaya çıktığı ana kadar yarattığı sancılı süreçte yaşanan birlikte karar alma ve birlikte üretme eylemi, iletişim ve etkileşimi

arttırıyor. Ekip olma duygusunu perçinleniyor. Belki de akademisyen olmamdan da kaynaklı bu karşılıklı öğrenme ve öğretme biçimini seviyorum. Bu gün belli bir mesleki olgunluğa erişmem de genç arkadaşlarımla girdiğim bu yarışma serüvenlerinin katkısının büyük olduğunu söyleyebilirim. Karşılıklı öğrendik ve öğrettik, yarışmalar böylesi bir heyecandır benim için. Bizim yarışmalarda bir başarımızın olduğuna inanıyorum. Bunun temelinde yatan unsur ekip çalışması. Bizde herkesin söz hakkı vardır ve herkes ne yapacağını bilir. Projenin ilk konsept aşamasında ciddi bir beyin fırtınası yapılır, tüm fikirler tartışılır. Daha sonrasında uzlaşma sağlanan bir fikrin üzerinde yola devam edilir ve süreç hızlı bir şekilde ilerler. Yarışmalarda en tehlikeli konu kararsızlık ve fikirlerin bir türlü uzlaşmamasıdır. Bu durumlarda son söz söyleyecek birisinin olması da önemlidir.

Yarışmalar konusundaki heyecanlı tavrımızın yanı sıra, bir taraftan da tasarım ve yarışma sözcükleri yan yana gelmesinde ironik bir durum yok mu diye düşünmüşümdür hep, bunu da paylaşmak isterim.

Tasarım dediğimiz olgu, tasarımı yapılacak "yer ve durumla" ilk karşılaşmada sizi özgürleştiren, ilk temasta sizi derinliklerinde ürküten ve her defasında "o yerin" yarattığı artikülasyonu duymak için verilen çabadır bana göre.

Rafael Moneo'nun deyimiyle, bağlamı gözeterek tasarım yapmayı işaret etmek üzere kullandığı "yerin fısıltısı"nın kolaylıkla işitilemediği anlarda yaşanan sancılı süreç. O anlarda daha geniş, daha seyyal ve bağdaşık bilgi ve görgü dizelerinizi devreye soktuğunuz, sabırla özgül "an" gelene kadar düşünmekten, dokunmaktan ve hissetmekten yılmadan üzerine gittiğiniz anların toplamıdır bana göre tasarım. Yarışmanın ise, sonucunda bir birincinin olması gereken, mutlak doğrunun her zaman içinde yer almadığı bir olgu olduğunu düşünüyorum ve bu iki ayrı olgunun yan yana gelip bir eylem oluşturması durumunu da aslında ironik buluyorum.

Tasarım, form oluşturmanın çok ötesinde bağlamsallıklar içeren ciddi bir meseledir. Etken ve edilgen girdileri vardır. Canlı bir mekanizma gibi işler ve müdahale edilme eylemini gerçekleştirmeye kalktığınızda da tüm bunlar ciddiyet ister. Yarışma ise; yarışma eyleminin getirdiği bir disiplini tüm katılığı ile taşır. Yarışmanın yarattığı rekabet ortamı, kişileri daha disiplinli çalışmaya, sorumluluklarının bilincinde olmaya teşvik eder. Belki de bu ciddiyet ve disiplin bir araya geldiğinde, zaman ve mekân kavramlarının düşünsel etkisi ile gerçekleşen tasarım ile zamanın en kısa anını tarifleyen disiplin odaklı yarışmanın birlikteliği bu ironiyi etkisizleştiriyor ve bize bu iki kavramın birlikteliği, heyecan veren bir olgu haline dönüştürüyor.

Ulusal ve uluslararası birçok proje yarışması deneyimimiz oldu. Her bir deneyim bir düşünce kümesini de beraberinde getirdi elbette.

Ülkemizde yaşanan proje yarışmaları, yarışma düzeni ve bu düzene yönelik eleştirilerle sık aralıklarla gündeme gelen bir konudur. Eleştirilerin başlıcaları; yarışma açan idarelerin yarışma kültürüne olan yatkınlıkları, şartnamelerin tipolojileri, jüri kuruluşunda dengelerin yeniden gözden geçirilmesi, jürilerin değerlendirme ölçütlerini önceden saptayarak açıklamalarının gerekliliği, ulusal tek kademeli yarışma modelinin dışında farklı varyasyonların geliştirilmesi, ihtiyaç programlarının, yarışma dosyalarının hazırlanması, soru-cevap aşaması, jüri raporları ve kolokiyumlara gereken önemin verilip / verilmemesidir. Bu durum Türkiye'de kanayan bir yara haline gelmiştir ve tartışmalı bir düzlemedir şu an.

Atılım Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü öğretim üyelerinden Doç. Dr. Zafer Şahin'in bu tartışmalara kattığı farklı bir boyut olarak "yarışmalar kavramının mevcut iktidar ve iktidarın inşası süreçleri ile ilişkisi de benim için düşünülmesi ve reflekslerimizin belirlenmesi gerektirdiğini düşündüren başka bir konudur. Yarışmaların hiçbir zaman mesleki gelişim ve tasarım tartışmalarının olgunlaştırıldığı mesleki ve sonuçsuz kalmasından rahatsız olunmayan bir uğraş olarak görülmediği, gerçek dünyada yarışmaların dışarıdan karar vericiler ve halk tarafından nasıl algılandığı, bu meselenin onlara nasıl aktarıldığı çok büyük önem kazanıyor. Tasarımın her alanında bu algı meselesi, tasarım tartışmalarının geldiği noktadan bağımsız olarak da tartışılmaz. Bilbao, Guggenheim müzesi gibi yapılar, tasarım çabasının nihai hedefi, "uçar, kaçarı" olarak topluma sunuldukça bir başka çabanın ihtiyaç olduğu ortaya çıkıyor. Yarışmaların kendilerini ve sonuçlarını meşrulaştırma kaygısı. Her yarışma bir yandan kendi kendisinin meşruiyetini inşa eden bir süreç olarak düşünülmediğinde her kamusal tasarım çabası gibi esasında başka bir iktidar meşrulaştırılması sürecinin parçası haline geliyor." şeklinde yapmış

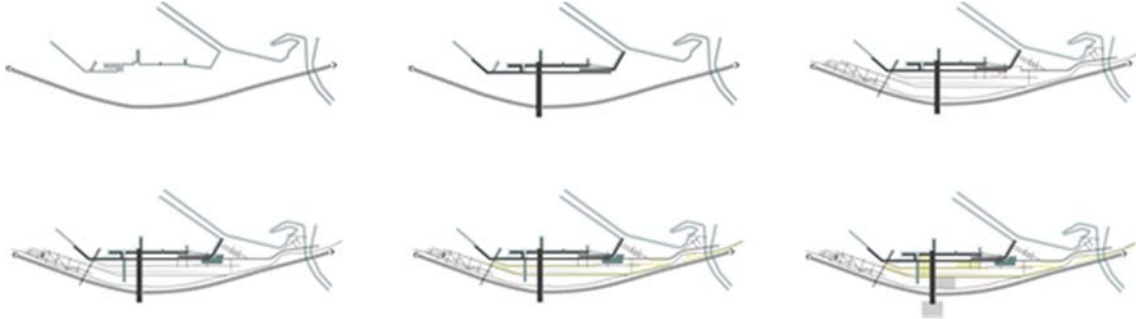
olduğu tespiti de tüm diğer eleştirilerin yanında önemsiyorum ve yarışma kültürünün de toplumsal karşılığını ele almamız ve tartışmaya açmamız gerektiğini düşünüyorum.

Hepimizin bildiği gibi yarışmaların temel uçayağı vardır. Yarışmayı açan idareler, jüri ve yarışmacılar. Her üç noktada da sıkıntıların olduğunu düşünüyorum. İdare boyutundan bakarsanız, iki durum tespiti yapabiliriz. İdarenin politik-sosyolojik ve ekonomik bakış açısı ve yer seçimini yapmış olduğu proje alanı ile kurmuş olduğu kültürel ilişki biçimi.

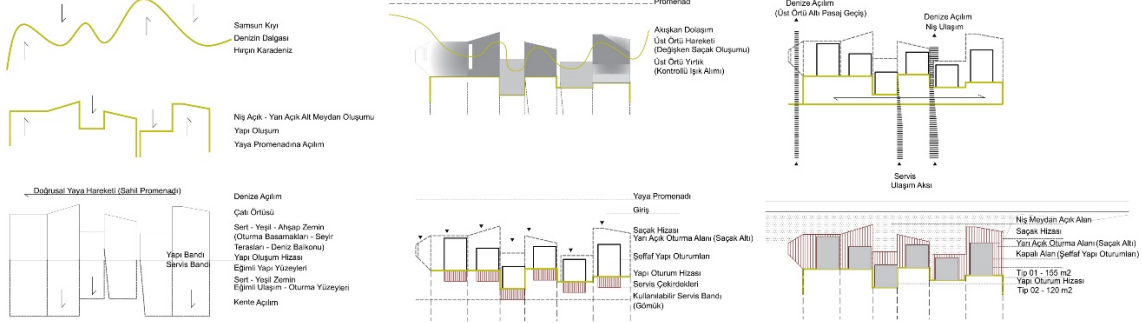
Varlığını kamusal hizmet olarak gördüğüm ve günümüz koşullarına yanıt vermeyen maddi düzenlemelere ihtiyacı olduğunu düşünüyorum olmama rağmen -iyi ki var- dediğim bir yarışmalar yönetmeliğimiz var. Ülkemizde ilk kez 2002 yılında yayımlanan ve proje yarışmalarının düzenlenmesine olanak sağlayan "Mimarlık, Peyzaj Mimarlığı, Mühendislik, Kentsel Tasarım Projeleri, Şehir ve Bölge Planlama ve Güzel Sanat Eserleri Yarışmaları Yönetmeliği ", altı ayrı kategoride yarışma açılabileceği tariflenmiştir. Altı ayrı kategori için hazırlanan şartnameler nerede ise aynıdır. Bu doğru değildir ve sıkıntılı durumların yaşanmasına neden olmaktadır. Yarışma türü kentsel tasarım ölçeğinde olan yarışmalarda, şartnamenin mimari proje yarışmalarına nazaran daha fazla zaman ayrılarak ve ayrıntıda hazırlanması gerekmektedir. Çünkü içeriği belirleyen ve yarışmacıyı yönlendiren en önemli belge şartnamedir. Mimari programa yönelik şartname ile kentsel tasarım, peyzaj ve/veya planlama yarışma şartnamesinin aynı çizgilerde ve beklentilerde hazırlanması yarışmaların seyrini değiştirmektedir. Bazı durumlarda da idarelerin yarışma alanına dair parçacıl istekleri olduğunu ancak jürinin kentsel ilişkiler dolayısıyla yarışma

alanı kapsamını genişlettiğini dolayısı ile dar zamanda eksikli şartnameler hazırlanma durumu olduğunu gözlemlemekteyim. Bunun sonucu olarak yarışmada kentsel bir alan çalışılmasına rağmen uygulama aşamasında idarelerin sürecin en başındaki isteklerine geri dönüp onu uyguladıklarına da şahit oldum. Bu durumun çelişki ve yarışmalara olan güveninin azalmasına neden olduğunu düşünüyorum.

İdareler açısından diğer bir sorun ise, kamu adına gerçekleşmiş olan bu çabanın karşılığını bulmaması ve elde edilen projenin hayata geçirilememesidir. Bu oran nerede ise % 80 lerededir. Özellikle kentsel tasarım projeleri. Bu duruma örnek olarak en son 2018 yılında katıldığımız ve birincilik ödülünü kazandığımız Samsun 19 Mayıs İzleği Kentsel Tasarım Yarışmasını örnek gösterebiliriz. Hızlı kentleşmenin baskısı ve ileriye dönük kentsel projeksiyonun olmaması nedeniyle önce kıyıları, daha sonrasında ise doğasını kaybetmeye başlayan Samsun'da bu süreç o kadar hızlı yaşanıyor ki, kimse ne olduğunu anlayamadan özellikle kent merkezi belleğini, yeşilini ve mavisini ranta ve plansız kentleşmeye feda etmek zorunda kalıyor. İlk başlarda denize ulaşamasa da görsel olarak denizi hisseden kent son yıllarda kamu tarafından sahilin beton yığına dönüşmesi (kamu yapılarının inşası) ile mavi ile olan göz temasını da büyük oranda kaybetmiş, tüm bu olumsuzluklar yetmezmiş gibi tren hattının da sahilden geçirilmesi ile fiziki olarak kent sahilinden bütünüyle koparılmış bir kente dair önemli sözler söylemiş ve basit bir betimleme gibi algılansa da "umuda yolculuk" olarak geleceğin Samsun'unda ulaşılmak istenen, yaşanır ve sürdürülebilir kent dokusunun anahtar kelimelerini oluşturan, palyatif çözümleri gözardı eden, kentsel parçalardan çok kent makroformunu önemseyen bir manifesto olarak senaryolaştırdığımız proje sonuçlanmış olmasına karşın bugüne kadar idareden tarafımıza proje ile ilgili bir görüşme daveti ve/veya girişimi olmamıştır. Şartnamede Samsun için kentsel bağlamda çok önemli katkıları olacağı söylenmesine karşın idarenin herhangi bir girişimde dahi bulunmaması ayrı bir ironidir.

Şekil 1 Tasarım Şeması

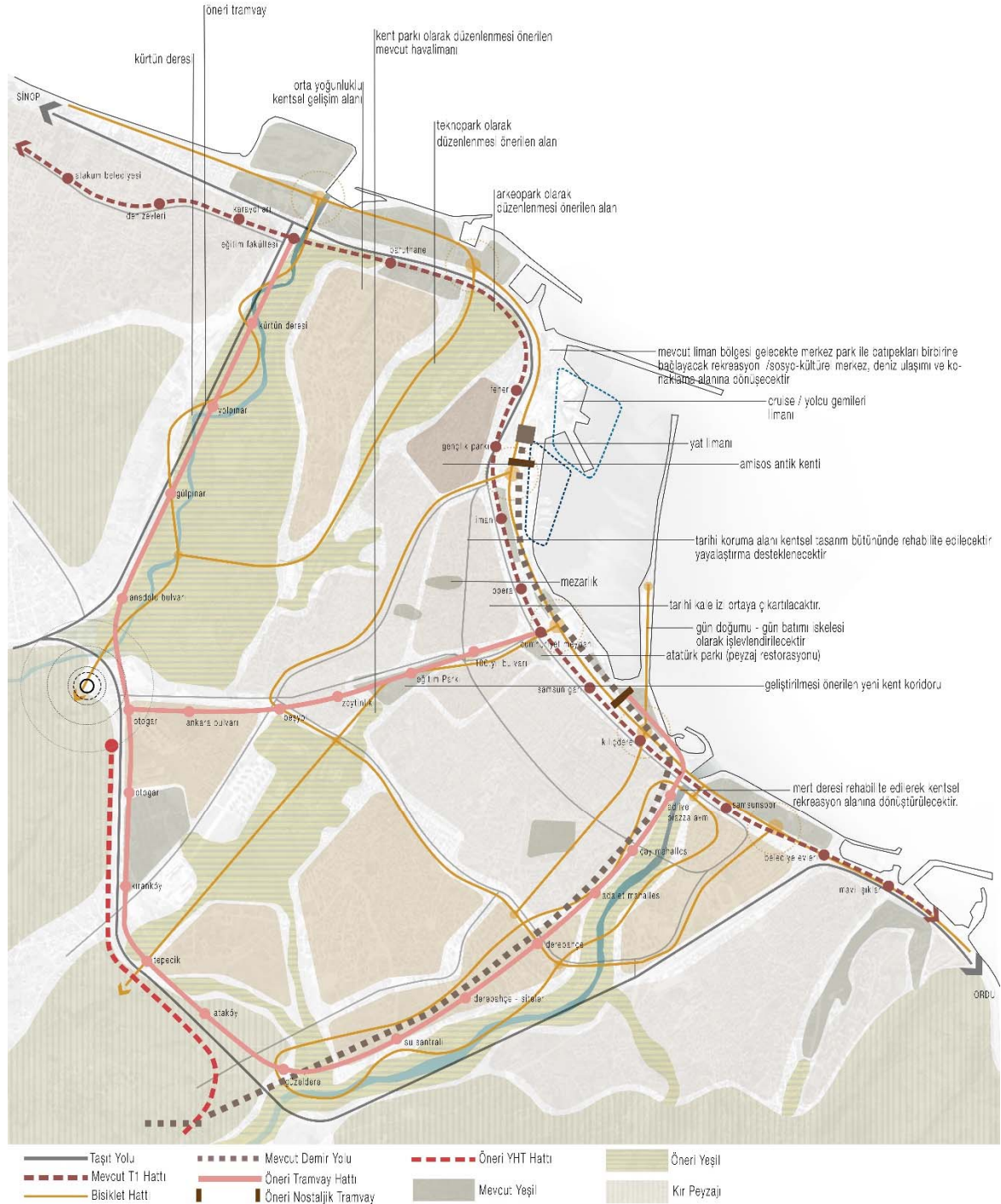

Şekil 2 Kıyı İlişkisi

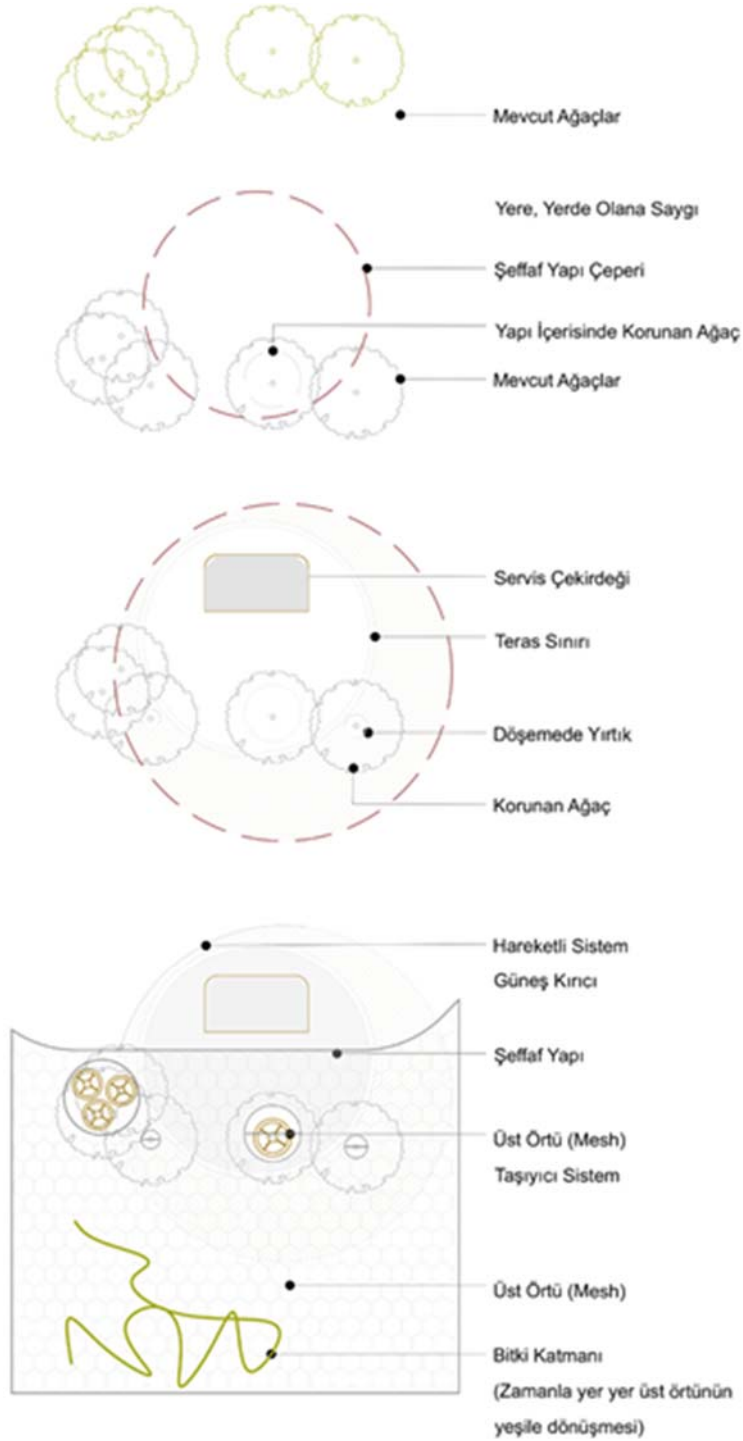

Şekil 3 ve 4: Ulaşım Analizi / Samsun İli Yakın Çevre İlişkisi

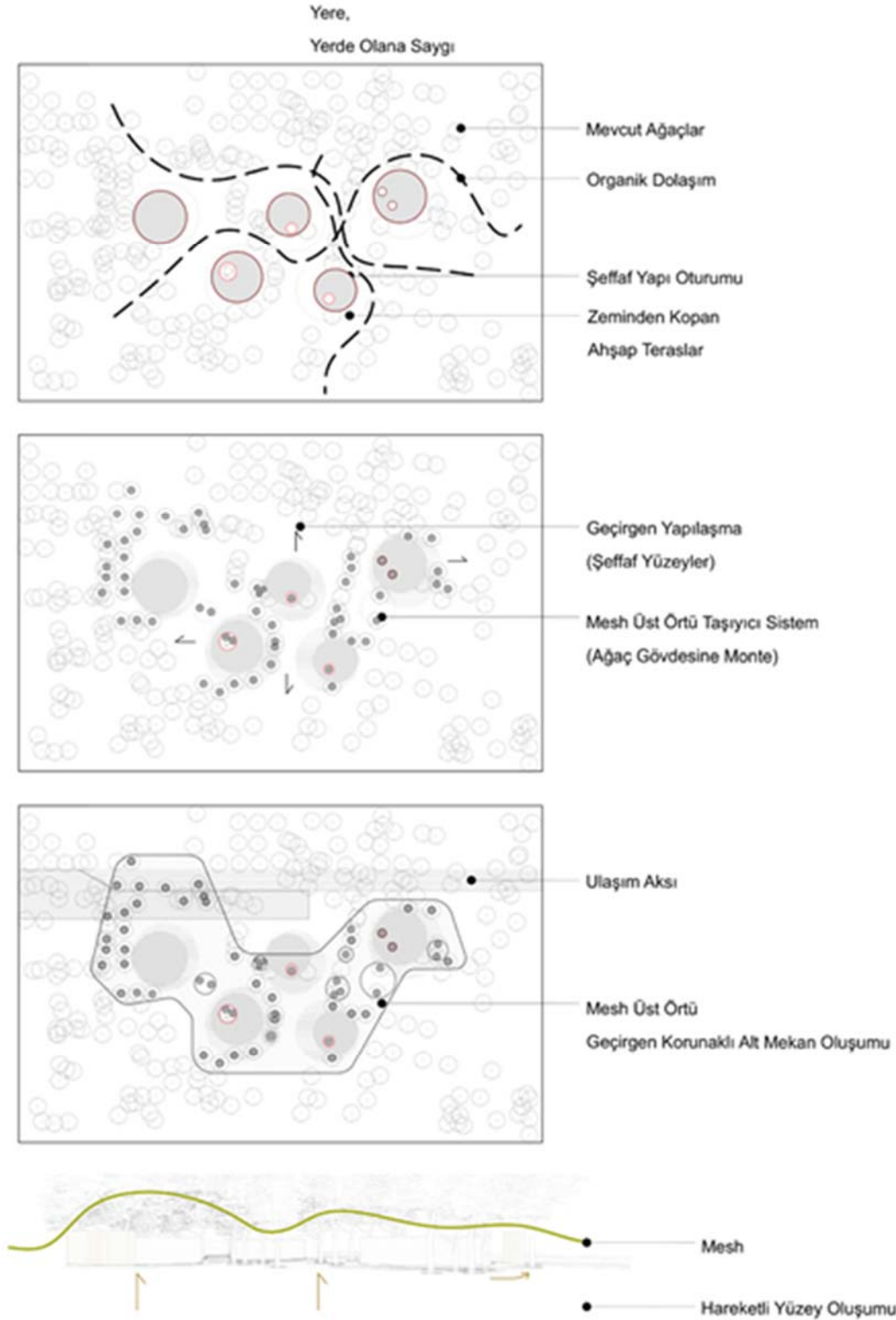

Şekil 5: Makroform

Şekil 6: Yer ve Mimarlık İlişkisi

Şekil 7: Yer ve Çevre İlişkisi

Şekil 8: Vaziyet Planı

BİRELİ YAPRAKLI AĞAÇLAR						
Aster laevis	Chamaecyparis	Quercus	Prunus serotina	Prunus lauro	Prunus spinosa	
YIL						
YERLİK PARKI						
ÇOCUK DUYU ALANI						
ŞARHON						
POZİTİFON BİREKİ						
SÜLEYT						

GENİ YAPRAKLI AĞAÇLAR																
Aster laevis	Aster laevis	Neraxia	Abies balsamea	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa	Castanea sativa
YIL																
YERLİK PARKI																
ÇOCUK DUYU ALANI																
ŞARHON																
POZİTİFON BİREKİ																
SÜLEYT																

ÇALILAR																
Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis	Aster laevis
YIL																
YERLİK PARKI																
ÇOCUK DUYU ALANI																
ŞARHON																
POZİTİFON BİREKİ																
SÜLEYT																

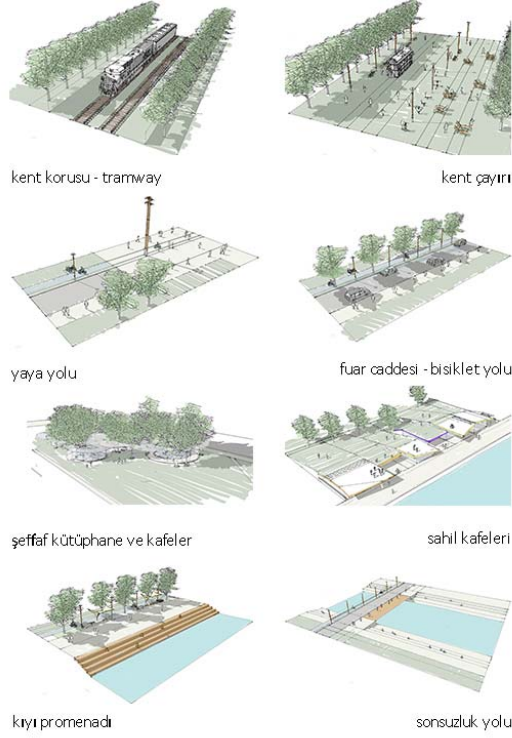

ÇALILAR																
Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera	Lavatera
YIL																
YERLİK PARKI																
ÇOCUK DUYU ALANI																
ŞARHON																
POZİTİFON BİREKİ																
SÜLEYT																

Şekil 9: Bitkisel Peyzaj Malzeme Ve Kullanımları

PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 1 (2019) 9-34

Şekil 10: Kıyı, Çayır, Meydan

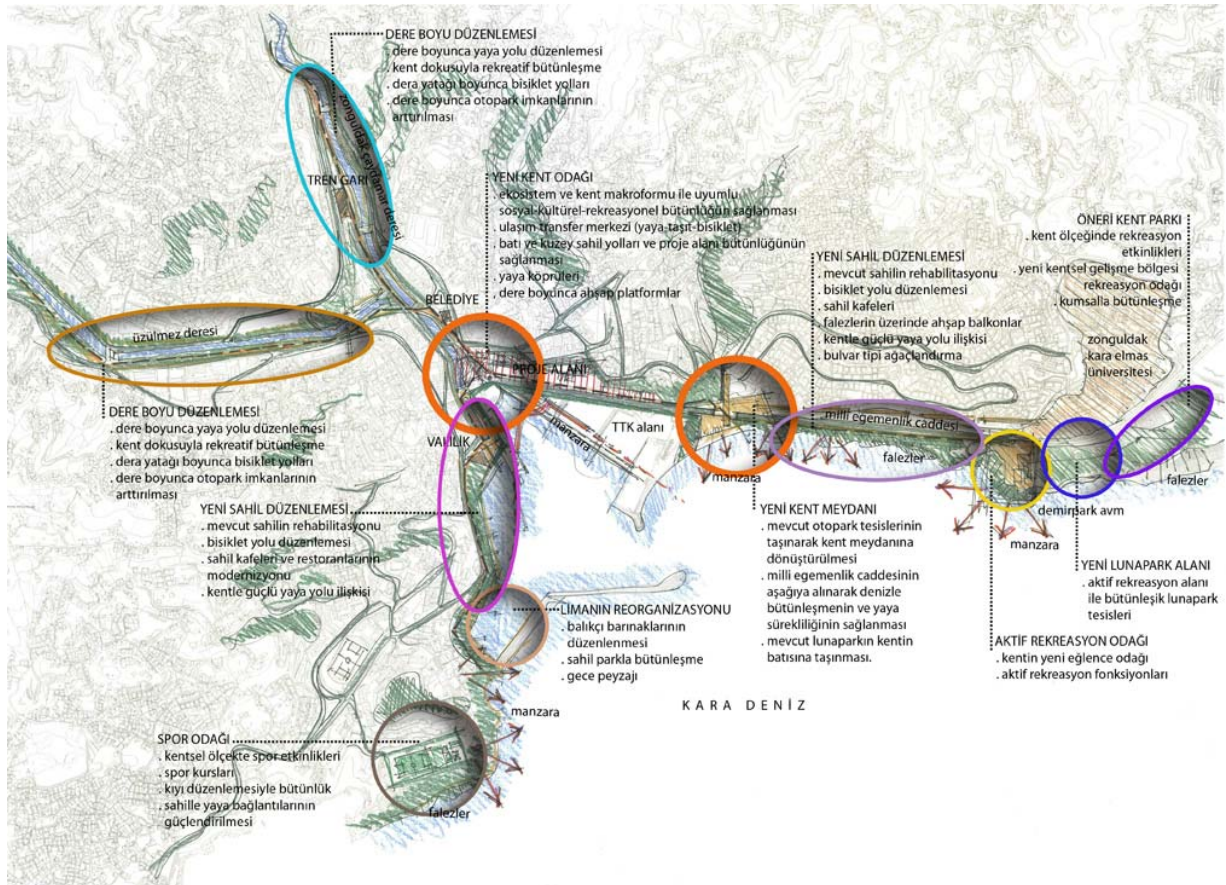
Şekil 11: Şeffaf Kütüphane ve Kafeler

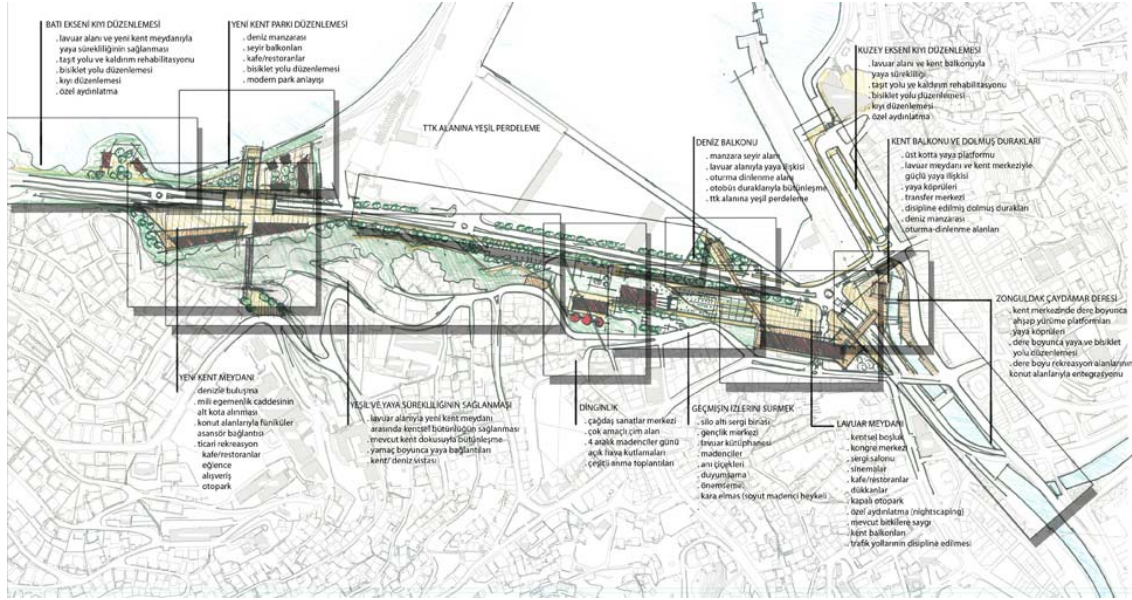
Şekil 12: Yaya Yolu

Bir diğer sorun, idarenin popülist yaklaşımlarla ya da seçim telaşı içine düştüğü durumdur. Böyle bir durumda idareler zaman kısıtı nedeniyle detaylı bir analiz ve karar süreci yürütmeden alelacele ilana çıkıyorlar. Yarışma sonuçlanır, ama bir de bakarlar ki alanda mülkiyet sorunu vardır. Siz mülkiyet problemini çözmeden, bütçesi ile ilgili öngörülerinizi oluşturmadan yarışmaya çıkarsanız projeyi baştan çıkmaza sürüklersiniz. Yine 2010 tarihinde katıldığımız ve birincilik ödülüne layık görüldüğümüz **Zonguldak Lavuar Koruma Alanı ve Çevresi Koruma, Planlama, Kentsel Tasarım ve Peyzaj Düzenleme Proje Yarışması**, bu sürece en iyi örnektir. Proje sonuçlanmasına ve yerel yönetim de projeyi biran önce uygulamak istemesine karşın. Mülkiyet problemlerini çözemediği için bugüne kadar uygulama şansı bulamamıştır.

Şekil 13: Konsept Şeması

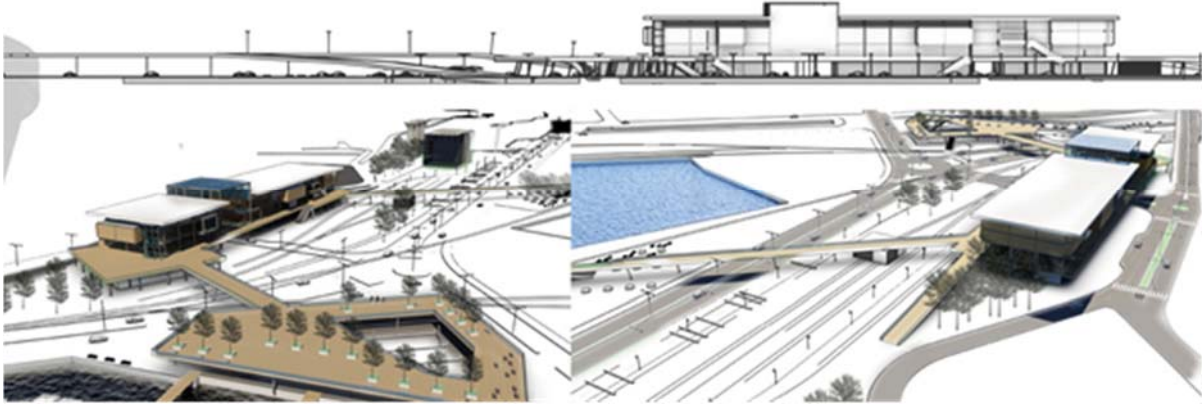

Şekil 14: Konsept Şeması

Şekil 15: Vaziyet Planı

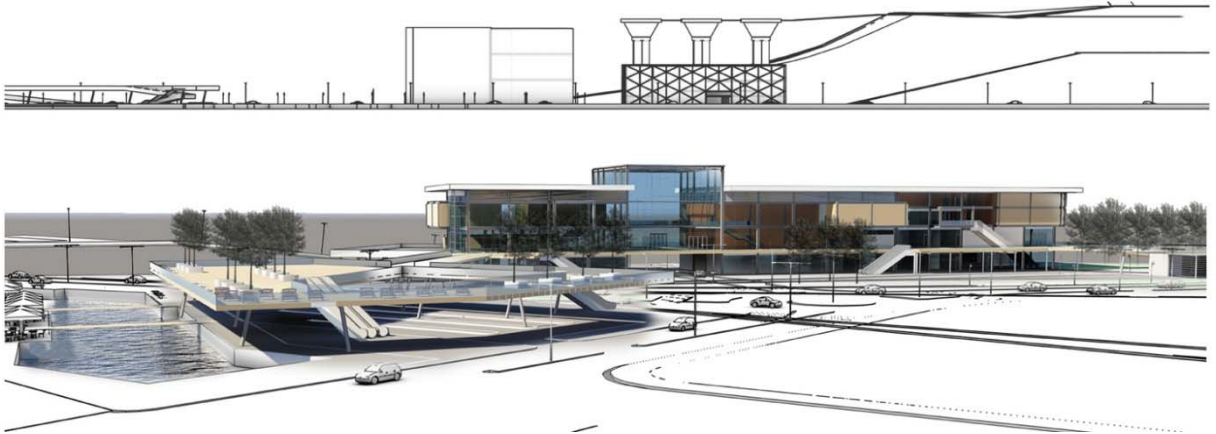
Şekil 16: Lavuar Meydanına Doğudan ve Batıdan Bakış

Şekil 17: Vaziyet Planı

Şekil 18: Çağdaş Sanatlar Merkezi ve Çok Amaçlı Çim Alan

Şekil 19: Dolmuş Durakları ve Lavuar Meydanı

Şekil 20: Silo Altı Sergi Alanı ve Lavuar Meydanı

Şekil 21: Mimari Kat Planları

Şekil 22: Mimari Kesit Ve Görünüşleri

Bu durum hem kamu kaynaklarımızın israfı hem de yoğun emek üretim sonucu elde edilen projelerin uğradığı hüsrandır ve üzücüdür.

Böylesi bir sonuçla karşılaşmamak adına, İdarelerin yarışma şartnameleri hazırlığı için müşavirlik firmalarından hizmet almasının süreci daha doğru yöneteceğini düşünmekteyim. Bu bağlamda müşavirlik hizmeti ile şartname hazırlanması süreci jürinin ve idarenin önünü açacak önemli bir argüman olacaktır. Aksi taktirde zaman zaman yarışmayı açan idare ile jüri heyeti arasında ciddi iletişim problemleri yaşanmakta, henüz yarışma sürecinde projenin geleceği belirsizliğe sürüklenmektedir.

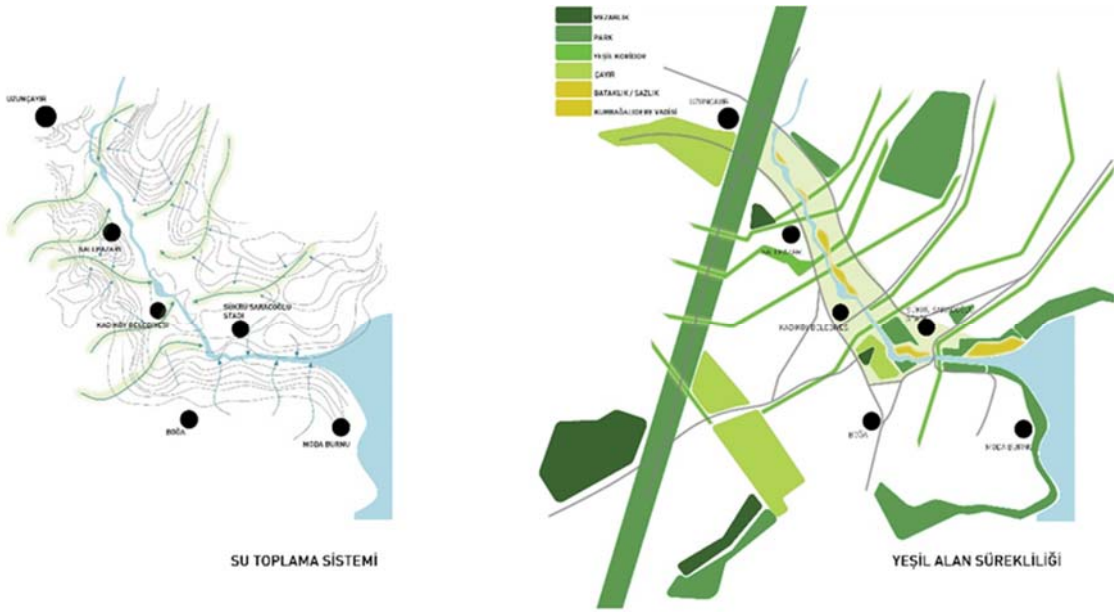
Tabii birçok durumda sorumluluğu doğrudan yarışmayı açan kuruma yüklemek biraz haksızlık olabilir. Bunun bir de jüri heyeti ayağı var. Yarışma şartnamelerinin hazırlığında yeterli ve detaylı

hazırlıkların yapılmadığını, zaman ve mekân kısıtlılığı yaşandığını biliyoruz. Aynı zamanda değerlendirme kriterlerinin oluşturulmasında yarışmacıların düşünce ve fikir yürütmede jüri tarafından daha özgür bırakılmaları ve şartnamelerin bu süreci teşvik etmesinin yararlı olacağına inanıyorum.

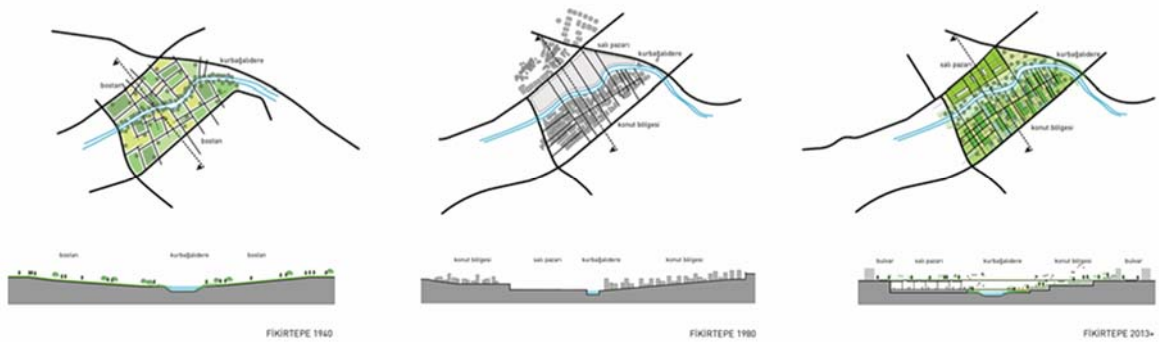
Kentin kaybolmakta olan ıslak alan ve beraberinde taşıdığı biyoçeşitliliğin, yeşil dokusunun "ekolojik süzgeç" konseptiyle ele alınması ve bu yönde kentin doğayla birlikte varolması anafikrini vurgulayan yaklaşımı özgün bulunmuştur. Bu noktada, İstanbul'da Kadıköy'ün nefes almasına yönelik geliştirilen "ekolojik kurgu", proje bütünü içerisindeki ele alınışıyla olumlu bulunmuştur. Gerek yarışma alanının, gerekse etkileşim alanının içinde ortaya konan bu yaklaşımın, kentle entegrasyonda potansiyel doğal eşikleri ortaya çıkardığımız **Kurbağalıdere Vadisi**

Fikir Projesi Yarışmasında şartname tarafından yarışmacılardan beklenen kriterler dikkate alındığında şartnameye aykırı olarak oldukça radikal önerilerde bulunan projemiz eşdeğer birincilik ödülüne layık görüldü. Eğer şartnameye

birebir uymuş olsa idik bu kadar özgürce fikirlerimizi ifade edemeyebilirdik. Burada jüri inisiyatif kullanarak proje fikrinin değerli olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu deneyim bizim için çok heyecan verici idi.

Şekil 23: Yeşil Doku Sistemi

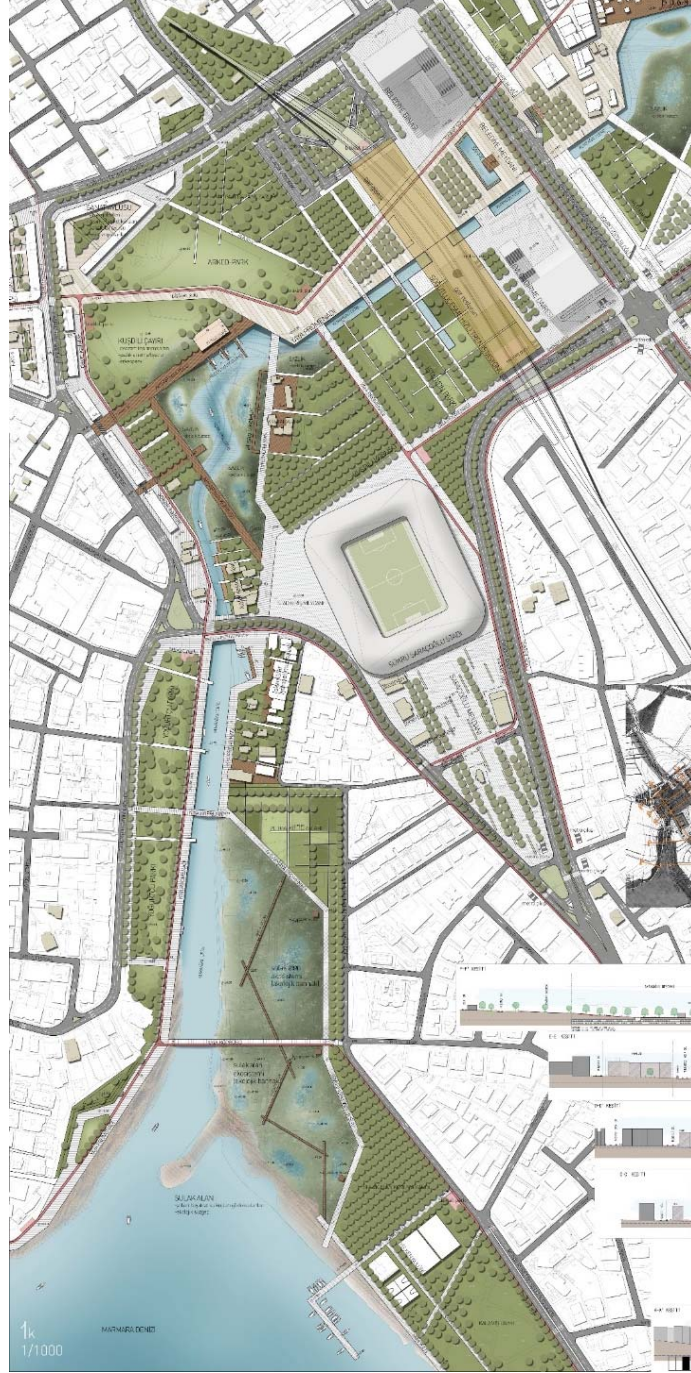

Şekil 24: Fikirtepe Gelişim Ve Dönüşüm Modeli

Şekil 25: Dere Ağzı,Sulak Alan

Şekil 26: Kentsel Tasarım Planı (Vaziyet Planı)

PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 1 (2019) 9-34

Şekil 27: Kadıköy Yeşil Kuşağı, Dere, Stadyum

Şekil 28: Kuşdili Çayırı, Kurbağalıdere Sulak Alan

Yarışmalarda jürinin yapısı ve yarışmanın niteliğine uygun mesleki disiplinlerin dağılımının adaletli olması ve pratik tecrübesi olan meslek insanlarının da yer almasını önemsiyorum. Akademi ve profesyonel yaşamdan gelen kişilerden oluşmuş olan dengeli dağılım kuram ile teori pratiğini bir araya getiren yegâne unsurdur. Kuram olmadan pratik, pratik olmadan kuram olamaz.

Bu bağlamda yaşadığımız farklı bir deneyimden söz etmek isterim. Ön seçimli olarak ilan edilen **Sivas Kızılırmak ve Çevresi Fikir Projesi Yarışması** yarışmasında ekip olarak katıldığımız ön seçmelerde şartnamenin gerektirdiği tüm hususları karşılamış olduğumuz halde süreçten elendiğimizi gördük. Teknik anlamda tüm koşulları yerine getiren ekibimizin elenme gerekçelerini düşündükçe jüri üyelerinin, yarışma alanının teknik gereksinimlerine ve içeriğine uygun liyakatte seçilmesinin ne kadar değerli olduğunu bir kez daha deneyimlemiş olduk. Jüri heyeti oluşturulurken akademik unvanının ne olduğunun değil, bu konudaki bilgi ve birikiminin ne kadar değerli olduğunu daha iyi kavramış olduk. Bir akademisyen olarak akademiden gelen bir jüri üyesini önemsemem mümkün değildir. Ancak bir tasarım yarışmasında, sadece profesör olduğu için jüri heyetine alınmış, meslek yaşamı boyunca hiçbir zaman tasarım alanında yer almamış bir kişinin jüri olarak değerlendirme yapmasının ne kadar gerçekçi

olacağının sanırım hepimiz tarafından tartışılması gerekir.

Aynı proje yarışmasında ikincilik ödülüne layık görülen Ervin Garip yarışmaların tartışıldığı bir platformda *"Sivas Kızılırmak Yarışması'nda asıl uygulanmak istenen alanı yarışma sonuçlandıktan sonra öğrendiğini, bunun sebebinin yarışmanın talep ettiğini açıkça ifade edemeyen şartname olduğunu"* söylediğinde aslında jüri seçimindeki sorunun bir kez daha gün ışığına çıkmasına sebep olmuştur.

Sorunlar çeşitliliğine birkaç örnek daha verilmek gerekirse, mesela problem tarifinin yarışmanın şeklini de belirlediğini gibi, farklı ölçek ve düzeylerde önerilerin beklendiği durumlarda iki kademeli yarışma yaklaşımının hem yarışmacılar açısından, hem de jürinin somut değerlendirme ölçütleri geliştirmesi açısından daha iyi sonuç verebileceği düşüncesindeyim.

Diğer bir konu yarışma süreçlerindeki zaman kısıtıdır. Proje süreçleri neredeyse birkaç aylara sıkıştırılmaktadır. Hektarlarca alanda hazırlamak zorunda kaldığınız kentsel tasarım projeleri bunlar. Bir diğer önemli sorun ise fikir projesi meselesi. Projenin başlığına "fikir projesi" dediğiniz andan itibaren idare o projeyi uygulayıp, uygulamamakta tamamen serbest kalıyor. Fikir projesi elde edilmesine karşı değilim. Ancak fikir projesi adı altında 1/50, 1/20 detaylara kadar projeleri talep ettiğiniz zaman o fikir olmaktan çıkıyor,

uygulama projesi oluyor. O nedenle jürinin bu tuzağa düşmemesi gerekir. Jüri üyelerinin bu süreçte idarenin ikna edilmesi hususunda aktif görev alması gerekir.

Ayrıca, meslek Odaları ile yarışmayı organize eden idarelerin yakın temasta bulunması, bilim ve tekniği kamu hizmetine sunmakla yükümlü olan TMMOB'ne bağlı meslek disiplini temsilcileri ile yarışma konusunun lisansına uygun meslek odalarının ortak akılda hareket etmesi kamu yararı adına son derece önemlidir. Ancak burada özen gösterilmesi gereken ve çok sıkça yaşanan meslek şovenizmine dikkat edilmesi gereklidir. Nedir bu şovenizm? Özellikle kentsel tasarım yarışmalarında bu durumla karşılaşmaktayız. Örneğin diyor ki "ekip başı mimar olmak kaydıyla" bu yarışmaya katılınabilir. Ben aslında "ekip başı" tabirine de karşıyım. Belki ekip temsilcisi denebilir. Yarışmalar yönetmeliğinde bu durumun mutlaka değiştirilmesi gerekir. Ekibi temsil eden kişi olmalıdır kastedilen. Ekip adına idari ve maddi konuları çözüme kavuşturmaya yetkili, grubu organize eden kişi olmalıdır diye düşünüyorum. Ekip başı kavramı bana göre tamamen yanlış bir kavram. Dikte edilmemeli. Ya da süreç "ekip başı" tanımlaması devam edecekse projenin niteliğine uygun mesleğin tariflenmesi etik ve bilimseldir. Kentsel tasarım proje yarışmalarında ekip başı yoktur çünkü interdisiplinerdir. Sonunda siz her meslek disiplininin yarışmalara katılmasını teşvik edin, zaten farklı mesleklerden oluşan ekipler daha başarılı oluyor. Bu kaçınılmaz. Ancak

bunu dikte ederek sahte birlikteliklerin oluşmasına da aracı olmamak lazım. Bunların tümünün bir daha ele alınabileceği bir yönetmelik çalışması önemli olacaktır.

Ve yarışmaların son ayağı olan yarışmacılar. Yarışmaları fikir ortaya koymaktan çok ticari bir kazanç, bir meta olarak görmeye başladılar. Bazı yarışmacıların basmakalıp çözümler üreterek, sahte dünyalar yaratarak, dijital teknolojinin olanaklarını da kullanarak jürileri yanıltmaya çalıştıklarını düşünüyorum. Jüri de zaman zaman bunlardan etkileniyor. Projeler artık çok fazla birbirine benzemeye başladı. Biraz daha ciddiyet ve liyakatın gerekli olduğunu düşünüyorum. Birçok meslektaşımı tenzih ederek söylüyorum, bazı yarışmacılar özgün fikirler ortaya koymaktan çok ödül alabilmeyi önceliklerine koyabiliyorlar. Değerlendirme süreçlerinde çoğu zaman projelerin % 50 ye yakınına birinci ya da ikinci turda elemek zorunda kalıyorsunuz. Bir nitelik ve nicelik sorunu var. Son zamanlarda yarışmaya katılımlarda da bir sorun oluşmaya başladı. Yeterli katılım sağlanamıyor.

Son Söz; her türlü soruna, eleştirilere, zorluklara rağmen, hem ülkeyi aydınlık yarınlara taşıma sorumluluğunu almış kamu yöneticileri, hem üniversiteler, hem tasarım disiplini örgütleri ve meslek erbapları olarak yarışmalardan kesinlikle vazgeçmememiz lazım. Proje yarışmaları eğitici-öğretici – geliştirici ve öz güven arttırıcı süreçlerin örgütleyicisidir.

PEYZAJ

Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi

PEYZAJ - Eğitim, Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi 1 (2019) 9-34

Bir son söz de genç meslektaşlarıma; proje yarışmalarına mutlaka katılın, bilgilerinizi paylaşın, merak edin, dünyayı, uzak ve yakın geçmişte olan biteni öğrenin, çok yönlü bilgiye sahip olun, bilimin dallarını, teknolojiyi ve politikayı yakından izleyin, takipçi ve

eleştirel olun, farklı coğrafyalar, farklı kültürler ve farklı bakış aıllarını anlamaya çalışın. Okuyun, düşünün, sorgulayın ama her durumda anlamaya ve kavramaya çalışarak retin. Başarı sizinle olsun.